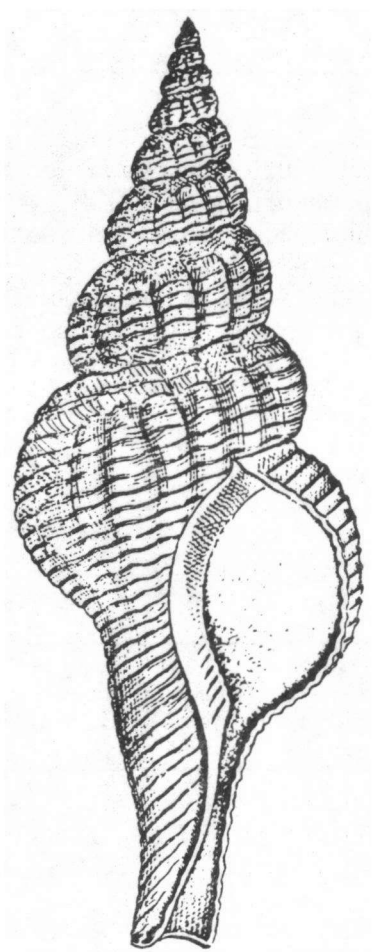

ONTSLUITINGEN VAN MARIENE EOCENE, OLIGOCENE EN MIOCENE AFZETTINGEN IN HET BEKKEN VAN AQUITAINE.

A.W.JANSSEN

INLEIDING

Deze lijst van ontsluitingen in het Bekken van Aquitaine werd samengesteld ten behoeve van de W.T.K.G.-exkursie in juli/augustus 1985. Opgenomen werden voornamelijk de vindplaatsen, die mij door eigen bezoek bekend zijn, maar daarnaast zijn ook een aantal locaties vermeld uit de literatuur (voornamelijk uit Steurbaut, 1981).

Voor algemene informatie betreffende de geologie van het Aquitaine Bekken wordt verwezen naar de zeer uitgebreide literatuur. Goede ingangen zijn o.a. Daquin (1945), Vigneaux (1975) en Steurbaut (1981).

De stratigrafie van de oligocene en miocene afzettingen is samengevat in tabel 1. De nomenclatuur van de lithostratigrafische eenheden is wat primitief, met dien verstande dat geen duidelijk onderscheid werd gemaakt in formaties en afzettingen. Veel lithostratigrafische eenheden worden aangeduid met de naam "falun", hetgeen zoveel betekent als "fossielniveau" (equivalenten: Duits - Schill, Engels - crag). Soms echter wordt de aanduiding "falun" ook gebruikt voor afzettingen met slechts een gering fossielgehalte.

Kaart 1 geeft een overzicht van het Bekken van Aquitaine, met de belangrijkste topografische herkenningspunten. Elke vindplaats kan met behulp van de coördinaten globaal op deze kaart worden gelokaliseerd. Omdat de W.T.K.G.-exkursie het dorp Sanguinet aan het Etang de Cazaux als basis heeft, zijn op de kaart concentrische afstandslijnen getrokken met Sanguinet als middelpunt, zodat hiermede de afstanden globaal te bepalen zijn.

De ligging van de vindplaatsen is steeds aangegeven met behulp van de topografische kaarten op schaal 1 : 50.000 en de daarop vermelde coördinaten. Deze kaarten (cartes de l'Etat Major) zijn in niet al te kleine boekhandels gewoonlijk gemakkelijk verkrijgbaar. Zie de opgave in de literatuurlijst.

Het zeer frequente bezoek van particuliere verzamelaars, die zich niet altijd even netjes hebben gedragen en ook diverse, soms fatale ongelukken hebben veroorzaakt, maakt het nodig hier enkele woorden te besteden aan de wijze waarop men een vindplaats bezoekt. Het ligt voor de hand, dat wanneer een lokatie zich op particulier terrein bevindt, men de eigenaar om toestemming voor betreding en verzamelen vraagt. Hetzelfde geldt voor terreinen die in beheer zijn bij officiële instanties, zoals b.v. gemeenten. Vaak echter is het moeilijk ter plaatse uit te maken, of men zich al of niet op particulier terrein bevindt. Bestaat hierover onzekerheid dan verdient het aanbeveling zich extra netjes te gedragen: geen enorme rausacties naar fossielen, geen lawaai-campagnes, geen troep achterlaten, gegraven ontsluitingen zoveel mogelijk weer dichten etc. etc.

Op veel plaatsen is het verzamelen van fossielen bepaald niet ongevaarlijk, doordat profielen door voorgaande verzamelaars sterk ondergraven werden achtergelaten. Als vuistregels kunnen gelden: niet verder spitten op reeds ondergraven plaatsen, kijk altijd eerst wat mogelijk gevaar kan opleveren; ga verder nooit alléén op fossielenjacht: mocht er een ongeluk onverhoopt plaats vinden, dan is er steeds iemand aanwezig die kan helpen of hulp kan halen, maar probeer dergelijke gebeurtenissen te voorkomen.

Goed gereedschap is het halve werk. Dit geldt overal, maar in Aquitaine in het bijzonder. Vele afzettingen bevatten compacter (harder) sediment dan we in het Noordzeebekken gewend zijn, dus er is al gauw een wat zwaardere kaphamer of licht houweel nodig. Voor mollusken dient men over een zeef (maximaal 0,5 mm) te beschikken, terwijl het heel handig is een grove zeef (5 à 7 mm) bij te hebben.

LIJST VAN BESCHREVEN LOCATIES

Loc. nr	Gemeente	Locale naam	pag.	kaartnr. en pag.
1.	Salles	Rau-de-Minoy	80	2 , pag. 79
2.	Salles	Moulin Ruiné (Moulin Débat)	80	2 , pag. 79
3.	Salles	Fourat	82	2 , pag. 79
4.	Mios	Moulin de Couillautes	82	2 , pag. 79
5.	Mios	Surgenne	82	2 , pag. 79
6.	Saucats	Pont-Pourquey	84	4 , pag. 85
7.	Saucats	Lassime (La Sime)	87	4 , pag. 85
8.	Saucats	Coquillière	88	4 , pag. 85
9.	Saucats	Le Peloua (La Bourasse)	89	4 , pag. 85
10.	Saucats	Larieu (L'Arieu)	90	4 , pag. 85
11.	Saucats	Moulin de Bernachon	91	4 , pag. 85
12.	Labrède	Le Moras (Gravière de Cante)	91	4 , pag. 85
13.	Labrède	weg naar St. Morillon	91	4 , pag. 85
14.	Léognan	Les Bougès	91	5 , pag. 92
15.	Martillac	Pas-de-Barreau	93	5 , pag. 92
16.	Martillac	Le Breyra	93	5 , pag. 92
17.	Uzeste	Moulin de Fortis	95	6 , pag. 95
18.	Uzeste	Moulin de Gamachot	96	6 , pag. 95
19.	Villandraut	Les Berdigots 1 en 2	97	6 , pag. 95
20.	Noaillan	Moutic	105	--
21.	Corbleu	Moulin de Carro	105	7 , pag. 105
22.	St. Avit	Fontaine de Basta	106	8 , pag. 107
23.	St.Jean-de-Lier	Tuc-de-Saumon	108	--
24.	St.Géours-d'Auribat		108	--
25.	St.Paul-les-Dax	Anguiaou	110	9 , pag. 109
26.	St.Paul-les-Dax	Moulin de Cabanes	110	9 , pag. 109
27.	St.Paul-les-Dax	Estoti	110	10, pag. 110
28.	Castelnau-en-Chal.	Bernous	111	11 pag. 111
29.	Poyartin	Paillon	111	11, pag. 111
30.	Cauneille		112	12, pag. 112
31.	Gaas	Espibos	112	12, pag. 112
32.	Gaas	Lagouarde (Lesbarritz)	114	12, pag. 112
33.	Gaas	Larrat	115	12, pag. 112
34.	Mimbaste	Arreyert	115	13, pag. 115
35.	Mimbaste	Mouliot	116	13, pag. 115
36.	Narrosse	Lahitte	116	14, pag. 116
37.	Dax	Talamon	117	15, pag. 117
38.	Tercis-les-Bains	Gascon	117	15, pag. 117
39.	Rivière, Saas et G.	Marnière d'Escornebéou	118	16, pag. 118
40.	Rivière, Saas et G.	Moulin d'Escornebéou	119	16, pag. 118
41.	Cagnotte	La Tauziède	119	17, pag. 119
42.	St.Etienne d'Orthe	Ruisseau de l'Eglise	120	18, pag. 120
43.	St.Martin-de-Hinx	Lanot	121	19, pag. 120
44.	St.Martin-de-Hinx	Haubernet (Haut Bernet)	122	20, pag. 121
45.	Saubrigues	Jean Tic	122	20, pag. 121
46.	Saubrigues	Les Tauziets	122	20, pag. 121
47.	Sallespisse	Labarthe	124	21, pag. 123
48.	Orthez	Le Paren	124	21, pag. 123
49.	St.Martin-de-S.	Moulin d'Yrieu	124	22, pag. 125
50.	Biarritz	kustontsluitingen	125	23, pag. 126
51.	Gan	Tuilerie Lartigue & Dumas	127	24, pag. 127

CHRONOSTRATIGRAFIE		NOORD AQUITAINE: Bassin de la Gironde		ZUID AQUITAINE: Bassin de l'Adour	
MIOCEEN	SALLOMACIEN		Falun de Mios/Falun de Salles	Falun à Cardita jouanneti	ondiepwaterfacies
	GIRONDIEN				
		BURDIGALIEN	Falun de Cestas/Pont-Pourquey Falun de Léognan/Lagus	Falun de Cabanes/ Mimbaste/Poyartin	Marnes de Saubrigues
		AQUITANIEN	Falun de Saucats	Falun de St.-Avit	
OLIGO- CEEN	CHATTIEN				Argile sableuse de Haut Bernet
				Falund'Escornebéou et St.Paul-les-Dax	Marne de St.Etienne -d'Orthe
EOCEEN	STAMPIEN (Rupelien)		Calcaire à Astéries	Faluns de Gaas	
	PRIABONIEN (Latdorfien)		Calcaire et Marnes à Anomies	Sables d'Yrieu	

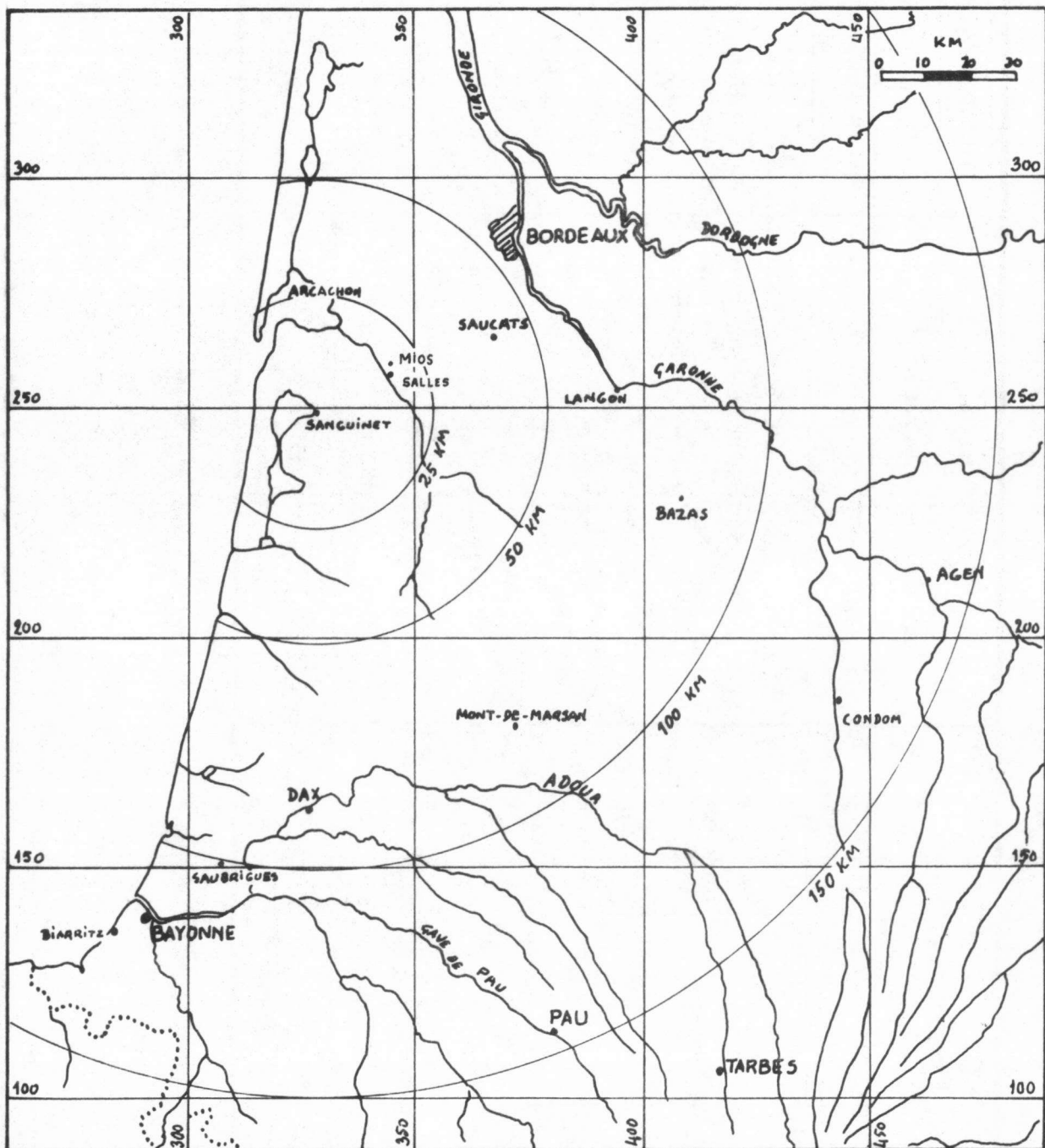
Tabel 1.
Stratigrafie van het Mesogeen in het Bekken van Aquitaine, Frankrijk (mariene formaties)
(gewijzigd naar Steurbaut, 1981)

Kaart 1.

Overzichtskaart van het Bekken van Aquitaine

De globale afstanden vanaf Sanguinet zijn afleesbaar door de concentrische lijnen met afstanden van 25, 50, 100 en 150 km.

Globale orientatie van de beschreven locaties is mogelijk door de coördinaatlijnen.

1. Salles, Rau-de-Minoy
2. Salles, Moulin Ruiné (= Moulin Débat)
3. Salles, Fourat
4. Mios, Moulin de Couillautres, detail zie kaart 3
5. Mios, Surgenne

Detail van kaartblad XIV-38 Belin

Loc. 1. Salles, Rau-de-Minoy.

Kaart 2, pag. 79

Ligging: kaartblad XIV-38 Belin, coördinaten: x = 344.500, y = 253.625.

In oudere literatuur wordt deze vindplaats ook wel aangeduid als Le Minoy, Champ de Minoy of Moulin de Minoy.

Stratigrafie: Mioceen, Sallomacien, Falun de Salles (bovenste gedeelte, zie profiel op pag. 81).

Beschrijving: deze klassieke vindplaats bevindt zich direct ten oosten van de D 108 van Salles naar Lugos, een goede kilometer zuid van Salles. Tussen opgaand hout ligt een weilandje verscholen, dat via een bospad bereikt kan worden. Het weiland wordt doorsneden door een smalle beek. Aan weerszijden wordt de wei begrensd door een laag talud, begroeid met struiken.

Bij schoongraven van het talud blijkt onder hellingpuin een 80 cm dik niveau geel, licht verkit zand te liggen met veel verspreide en licht ont-kalkte mollusken (meest klein materiaal). Aan de basis hiervan bevindt zich een 20 cm dikke laag met grover materiaal, met o.a. Glycymeris, Megacardita jouanneti, Flabellipecten flabelliformis en, zeer zeldzaam, de grote Oopecten tournali. Onder dit laatste schelpniveau volgt ogenschijn-lijk steriel zand, licht verkit.

De fauna uit beide niveau's is, hoewel niet fraai geconserveerd, erg interessant. Er komen talrijke kleinere soorten in voor.

Toegangsvoorwaarden: de eigenaresse van het weiland is mevr. Fourton (Salles-le-Mayne). Zij is buitengewoon zuinig op het fraaie gras en heeft een broertje dood aan fossielenverzamelaars. Het verkrijgen van toestemming kost veel overredingskracht. In ieder geval mag het gras niet worden betreden en dient uitgegraven sediment op plastics te worden gedeponeerd, zodat niet het gras wordt bevuild. Deze vindplaats niet zonder toestemming bezoeken !

Literatuur: Daguin (1948, p. 53), Moyes (1966, p. 110), Vigneaux (1975, p. 143), Steurbaut (1981, p. 41).

Loc. 2. Salles, Moulin Ruiné

Kaart 2, pag. 79

Ligging: kaartblad XIV-38 Belin, coördinaten: x = 345.300, y = 257.400.

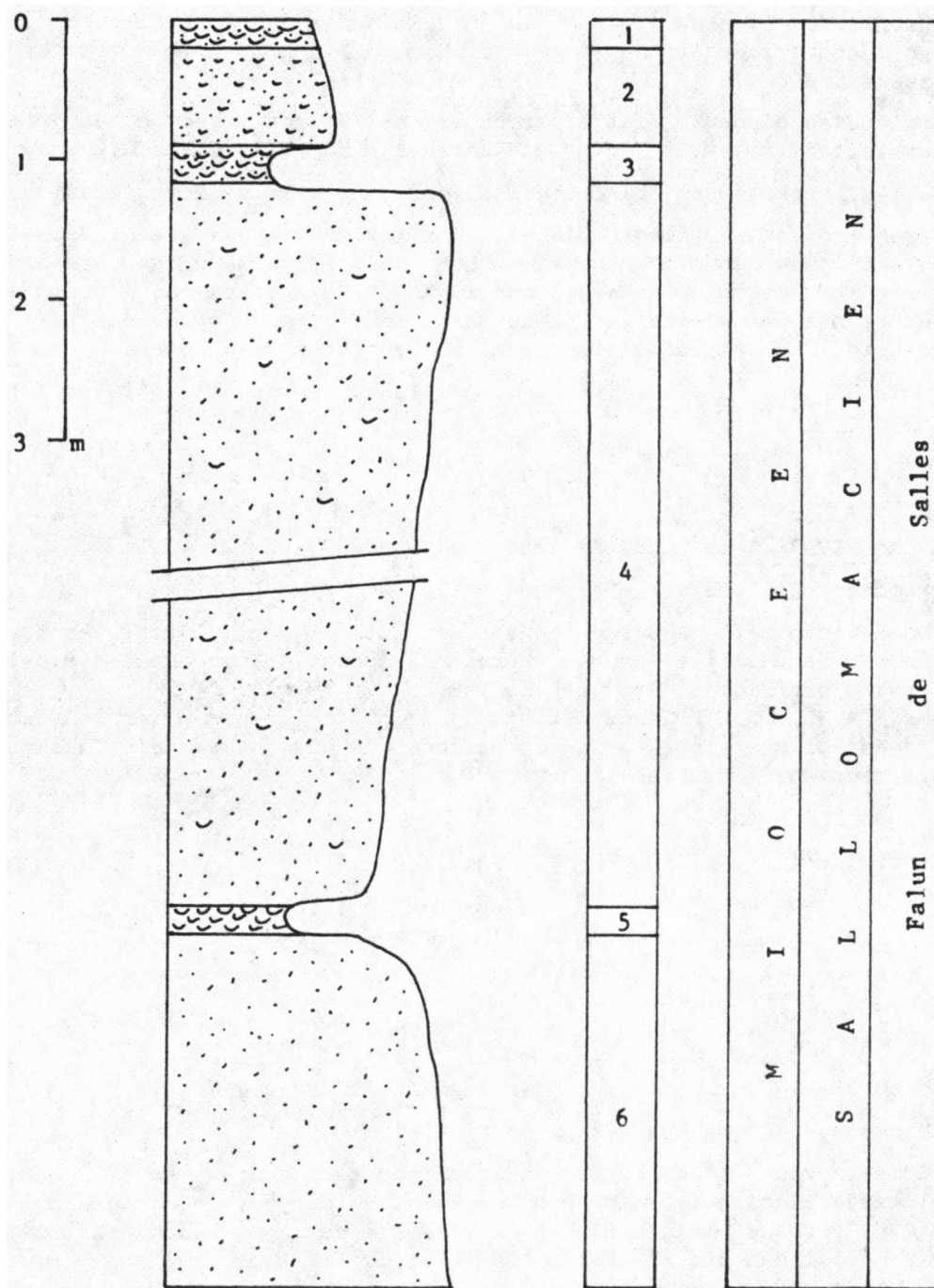
Deze locatie wordt ook wel aangeduid als Moulin Débat, of Lassieu.

Stratigrafie: Mioceen, Sallomacien, Falun de Salles.

Beschrijving: Aan de oostzijde van de D 3 (Salles-Mios) bevinden zich langs de zuidoever van de Ruisseau de Dubern talrijke grotere en kleinere ont-sluitingen. De fraaiste (en gevaarlijkste !) profielen liggen nabij en oostelijk van de Moulin. De gebouwen van de oude molen werden in 1984 gerestaureerd.

Het is niet mogelijk om langs de gehele oever van de beek uit de tal-rijke grotere en kleinere ontsluitingen op korte termijn een nauwkeurig beeld van de laagopenvolging te krijgen. Een globaal profiel is hier weergegeven (pag. 81). Van boven naar onder zijn hierin de volgende lagen aanwezig:

1. Een zeer compacte schelp laag met vele exemplaren van Megacardita jouanneti. Dikte omstreeks 0,20 m (bovengrens niet gezien).
2. Geel, licht verkit zand met verspreide kleine mollusken, waaronder zeer vele gedeeltelijk ontkalkte exemplaren. Dikte omstreeks 0,70 m. Aange-nomen wordt dat dit niveau overeenkomt met het hoogst ontsloten pro-fielgedeelte van Rau-de-Minoy (loc. 1, zie boven).
3. Harde schelpbank met o.a. Glycymeris, Aequipecten pinorum (zeer tal-rijk) en Megacardita jouanneti. Vermoedelijk het onderste schelpni-

Salles, Moulin Ruiné

Schematisch profiel, samengesteld uit diverse ontsluitingen (A.W.Janssen, 1984).

De lagen 2, 3 en de top van 4 komen wellicht overeen met het profiel van Salles, Rau-de-Minoy.

veau van Rau-de-Minoy. Dikte ongeveer 0,25 m.

4. Dik pakket licht verkitten beige zanden met zeer weinig schelpen, soms een doosje van Panopea in leefpositie. Deze afzetting is doorsneden door verticale diaklazen en derhalve uiterst gevaarlijk. Meerdere tonnen zware blokken liggen hier en daar onder aan de hellingen, omhoog gestort doordat laag 5 zeer diep is uitgehakt. Dikte geschat omstreeks 5 à 6 m.
5. Compacte schelpbank. Niet nader onderzocht wegens levensgevaar, maar naar verluid met vrij veel haaietanden (vandaar !). Dikte 0,20 m.
6. Steriel, verkit zand. Dikte tenminste 2,50 m (basis niet gezien).

Toegangsvoorwaarden: de ontsluitingen liggen kennelijk op privé-terrein. Hoewel de molen in 1984 kennelijk in wederopbouw was, waren geen bewoners aanwezig. Men kan de molen bereiken door, vanuit Salles komende, direct ná de beek rechts een kleine weg in te gaan. Indien geen "propriétaire" aanwezig is, dan zal beheerst verzamelen geen problemen geven.

Literatuur: Daguin (1948, p. 54), Moyes (1966, p. 107), Steurbaut (1981, p. 40).

Loc. 3. Salles, Fourat

Kaart 2, pag. 79

Ligging: kaartblad XIV-38 Belin, coördinaten: x = 344.300, y = 257,315.

Stratigrafie: Mioceen, Sallomacien, Falun de Salles.

Beschrijving: Deze vindplaats is vergelijkbaar met loc. 2 (Moulin Ruiné) en is hiervan het natuurlijke vervolg. Bereikbaar vanaf de D 3 (Salles-Mios), bij het snijpunt met de Ruisseau de Dubern.

De heer F.A.D. van Nieulande bezocht deze locatie enkele jaren geleden en vond één of meer ontsluitingen met redelijk goed bewaarde mollusken. Verdere gegevens niet beschikbaar.

Toegangsvoorwaarden: onbekend.

Literatuur: Steurbaut (1981, p. 40 "Fourat I").

Loc. 4. Mios, Moulin de Couillautres

Kaart 2, pag. 79

Loc. 5. Mios, Surgenne

Kaart 2, pag. 79

Ligging: kaartblad XIV-38 Belin, coördinaten x = 343.1, y = 260,75.

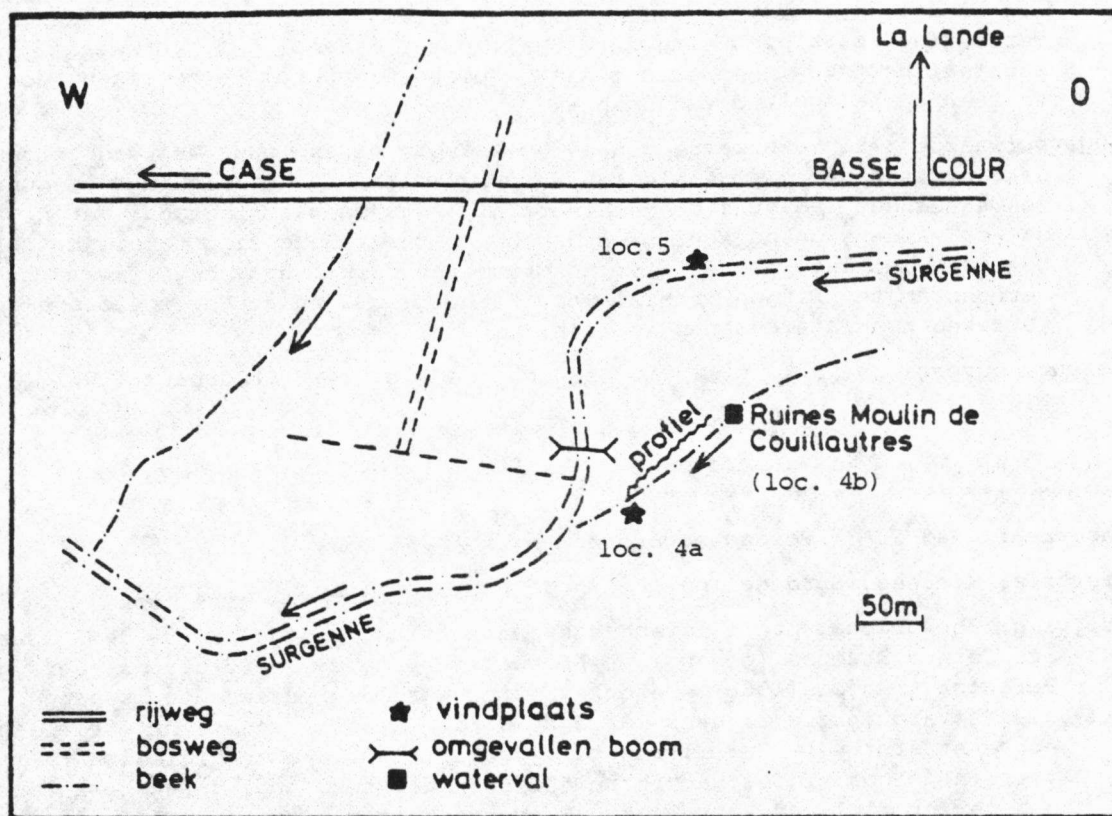
Stratigrafie: Mioceen, Sallomacien, Falun de Mios.

Beschrijving: Complex van drie dicht bijeenliggende ontsluitingen, waarvan de gedetailleerde ligging is aangegeven op kaart 3, pag. 83, het onderling stratigrafisch verband blijkt uit het op dezelfde pagina gegeven profiel. Beide afbeeldingen uit Steurbaut (1981, p. 30 en 31).

Van de beide zuidelijke vindplaatsen (4a en 4b) bestaat 4b uit de overblijfselen van de vroegere Moulin de Couillautres: verticale wanden uitgegraven in zeer hard sediment, plaatselijk met verweerde mollusken. De vindplaats 4a is veel interessanter en bestaat uit een grote gegraven ontsluiting met zeer rijk en goed bewaard schelpmateriaal, ook haaietanden.

Vindplaats 5 (Surgenne) kennen wij niet uit eigen onderzoek, maar volgens Steurbaut (1981, p. 31) is hier blauwgrijs middelmatig zand, rijk aan schelpen ontsloten, met tevens resten van eendemossels, bryozoa en vissen.

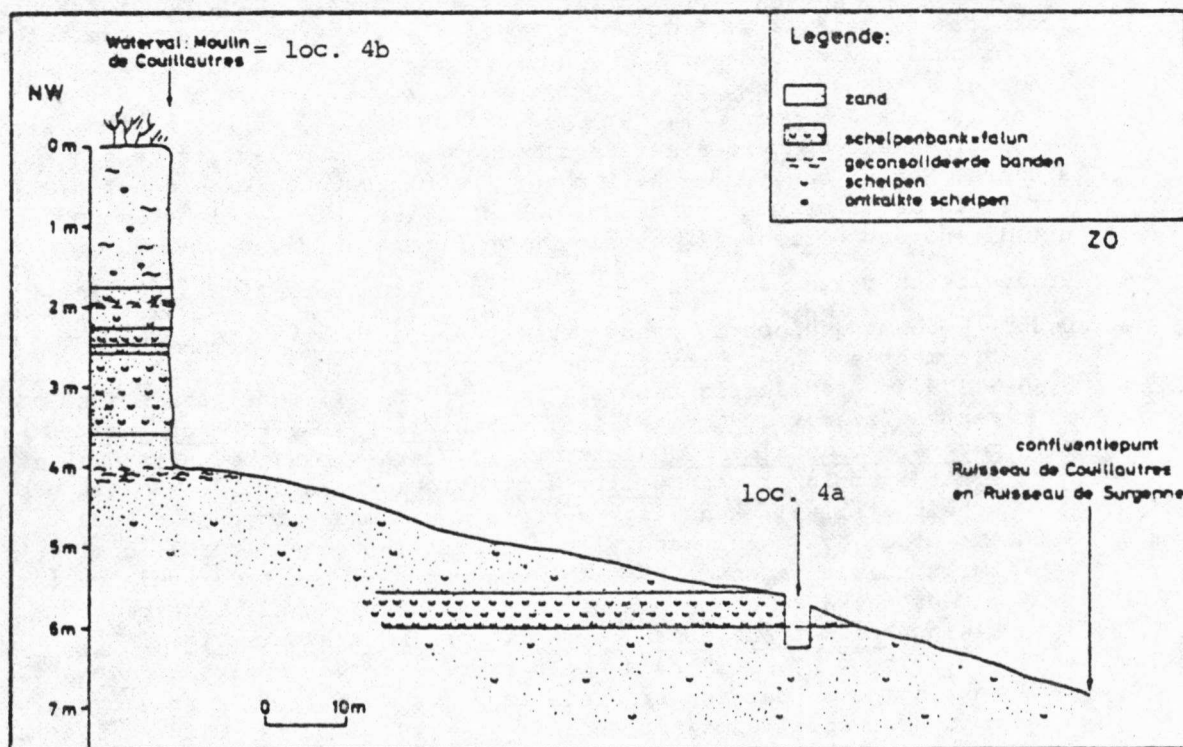
Deze vindplaats kon pas worden gevonden na herhaald bezoek ter plaatse. Het weinig gastvrije gebied (stugge vegetatie, geen uitzicht) geeft geheimen slechts moeizaam prijs. Loc. 4a werd in 1984 met veel moeite en

Kaart 3. Vindplaatsen nabij Mios, Moulin de Couillautes

Loc. 4a en 4b. Moulin de Couillautes

Loc. 5. Surgenne.

Stratigrafisch verband tussen locs. 4a en 4b Moulin de Couillautes
(beide figuren gewijzigd naar Steurbaut, 1981)

dwaalpartijen door het bos gevonden. Vanaf de verharde weg kan met de auto een eindje de bosweg opgereden worden (helemaal aan het eind is een soort verbreding, maar niet elke auto haalt dat !). Vanaf dat punt slaat men rechtsaf het bos in en tracht dan de omgevallen boom te bereiken, door af te gaan op het geluid van de beek.

Toegangsvoorwaarden: bij een bezoek in 1979 (waarbij alleen punt 4b werd ontdekt) werd ervaren dat dit gehele gebied privé-bezit is. De eigenaar bewoont in de weekeinden een huis op het terrein. Destijds was hij nogal verontwaardigd dat de wanden van de Moulin werden bemonsterd. Deze zijn namelijk fraai begroeid met levermossen e.d. Het verdient derhalve aanbeveling te trachten vergunning te krijgen, vooral voor de punten 4a en 5. Eerstgenoemde schijnt verreweg het interessants te zijn.

Literatuur: Duvergier (1921, p. 123), Daguin (1948, p. 54), Steurbaut (1981, p. 30).

Loc. 6. Saucats, Pont-Pourquey

Kaart 4, pag. 85 .

Ligging: kaartblad XV-37 Pessac, coördinaten: x = 366.350, y = 265.350.

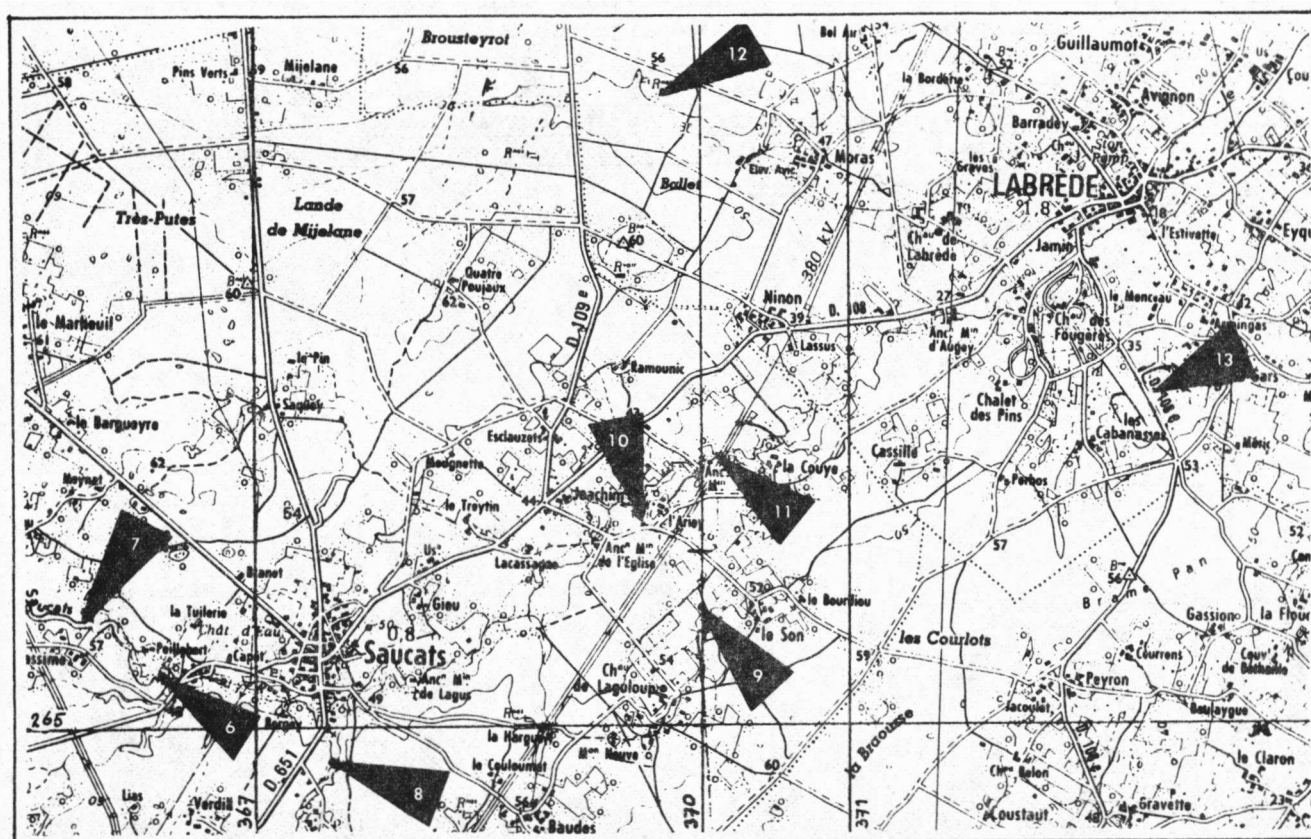
Stratigrafie: Mioceen, Burdigalien, Falun de Pont-Pourquey.

Beschrijving: Een globaal profiel van deze ontsluiting, gelegen langs de Ruisseau St. Jean d'Etampes (ook wel de "Saucats" genoemd), werd gepubliceerd door Poignant & Pujol (1978). De ontsluiting werd door deze auteurs aangezien als "stratotypique au sens large du Burdigalien", vanwege het feit dat het echte stratotype ("Coquillat" te Léognan) niet meer toegankelijk is (privé terrein). Door middel van foraminiferenonderzoek concluderen de auteurs dat het profiel van Pont-Pourquey overeenkomt met de zone N5 en de basis N6 van de zonering van Blow (1969). De afzetting heeft volgens hen plaatsgevonden in marien milieu met geringe zeediepte. littoraal tot infralittoraal.

Op het eerste gezicht lijkt het te Pont-Pourquey ontsloten profiel sterk op dat van loc. 8 (Coquillière) en het werd geacht ongeveer dezelfde niveau's te bevatten. Op diverse plaatsen langs de beek bevinden zich ontsluitingen. Op één plaats is een "falaise" aanwezig, diep ondergraven door roekeloze verzamelaars. Poignant & Pujol (1978) vermelden een profielhoogte van bijna 5 m. In 1984 werd door ondergetekende, samen met F.A.D. van Nieu-lande en J. Gunst een profiel opgenomen, dat 6,65 m tertiaire afzettingen omvat (schema zie pag. 12). Het door ons opgenomen profiel bevindt zich wellicht enkele honderden meters stroomopwaarts van dat van de genoemde auteurs. Het niveau 0,00 - 1,60 m werd voor zover mij bekend nog niet eerder in de literatuur vermeld, maar karakteristieke molluskensoorten uit dit niveau worden wel genoemd in de literatuur.

Profielbeschrijving (0,00 m is hoogst ontsloten tertiaire afzetting):

- C 6 = 0,00 - 0,60 m geelachtig zand, geheel bestaande uit uiterst kleine schelp-fragmentjes; geen groter schelpmateriaal aanwezig
- C 5 = 0,60 - 1,60 m geelachtig zand als boven, met veel schelpen en schelpfragmenten (zeer veel Cerithiidae: Pirenella picta, Ptychopotamides papaveraceus, Terebralia bidentata etc.). Vooral in de bovenste 0,15 m veel grote exemplaren van Mytilus aquitanicus. Onderste 0,55 m met grover schelpmateriaal, kennelijk verspoeld uit onderliggende niveau's.
- C 4 = 1,60 - 4,45 m grijsgeel zand, licht verkit. Bovenaan (tot 2,10 m) ont-kalkt en met lagen calcitische concreties. Naar onder geleidelijk minder ont-kalkt en met weinig dunne schelpplaagjes. Schelpen meest klein (Donax transversa), soms groter (Macra substriatella).
- C 3 = 4,45 - 4,90 m grijsbruin zand met zeer veel grove schelpen in compacte pakking; soms met een steriele zandlens; plaatselijk roestbruin ge-oxideerd. Opvallende soorten: Glycymeris nummaria, Olivancillaria plicaria, Tudicla rusticula, Conus ponderosus.
- C 2 = 4,90 - 5,75 m grijs zand met veel verspreide schelpen (Donax transversa,

Kaart 4. Vindplaatsen te Saucats en Labrède

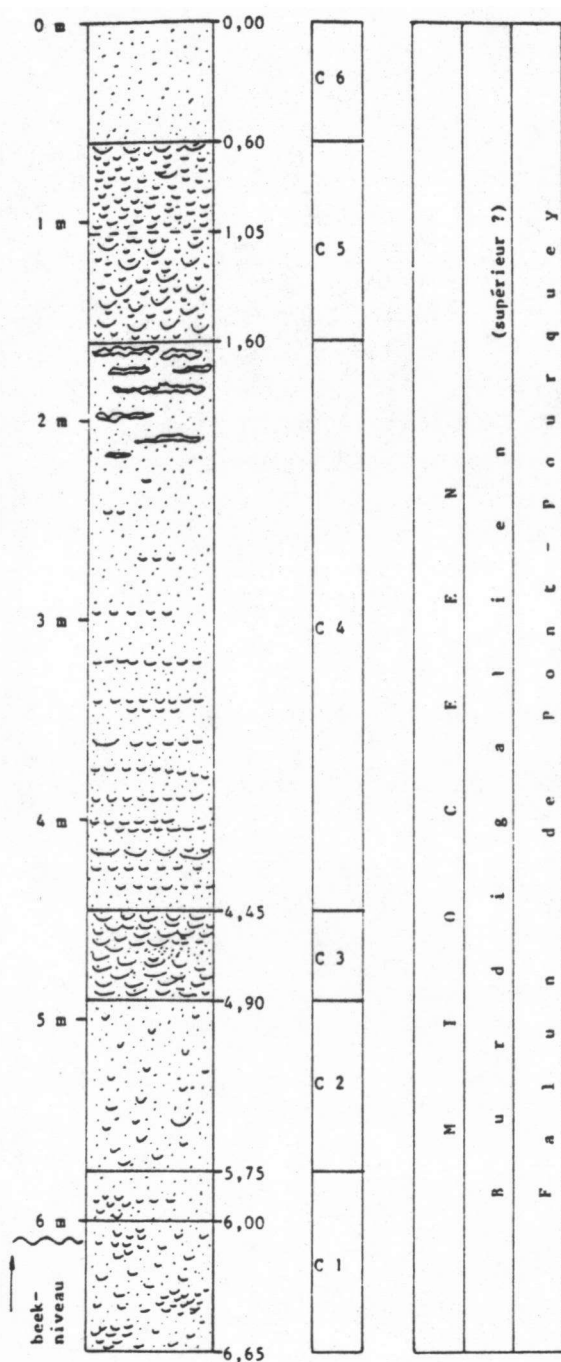
- Loc. 6. Saucats, Pont-Pourquey.
- Loc. 7. Saucats, Lassime.
- Loc. 8. Saucats, Coquillière.
- Loc. 9. Saucats, Le Peloua.
- Loc. 10. Saucats, Lariey.
- Loc. 11. Saucats, Moulin de Bernachon.
- Loc. 12. Labrède, Le Moras.
- Loc. 13. Labrède, weg van Labrède naar St. Morillon

Detail van kaartblad XV-37 Pessac.

Mactridae, Olivancillaria plicaria, Terebridae etc.)

- C 1 = 5,75 - 6,00 m roestbruin, sterk verkit zand; steriel, maar soms met nesten en bandjes als in bovenliggende laag.
- C 1 = 6,00 - 6,65 m grijsbruin, licht verkit zand met veel schelpen, verspreid en in nesten. Zeer veel Donax transversa, enkele Mactra substriatella, Glycymeris nummaria, Solen burdigalensis, Pharus saucatsensis, diverse Naticidae, Olivancillaria plicaria, Linga columbella basteroti, Pitar subnitidula, etc.

beekniveau op 6,10 m.

Schematisch profiel van de ontsluiting Pont-Pourquey te Saucats (beschrijving zie pag. 84.

De nummers C 1 t/m 6 zijn de veld aanduidingen van de verzamelde monsters van 1984).

Opmerkingen bij de profielbeschrijving van Pont-Pourquey

Voor al het niveau 4,45 - 4,90 m, dat een grote schelpenconcentratie met relatief veel interessante soorten bevat, werd door verzamelaars sterk aangetast, waardoor hogere lagen sterk werden ondergraven. Dit heeft geresulteerd in een zeer gevaarlijke toestand, die waarnemingen op deze plaats nog nauwelijks toelaat. Het bleek echter mogelijk om de bestaande ontsluiting lateraal enigszins uit te breiden, zodat het profiel uitgebreid bemonsterd kon worden.

Boven het niveau 0,00 m (= bovenkant tertiaire afzettingen) werd kwartair zand aangetroffen ("Sables des Landes"), waarin zich geremanieerde roestbruine concreties bevinden, alsmede dakpan- en aardewerkfragmenten. Het kon niet worden vastgesteld of het niveau 0,00 m van het hier beschreven profiel overeenkomt met de werkelijke top van de tertiaire afzettingen, ofdat wellicht de kwartaire zanden als hellingmateriaal een deel van het Tertiair overdekken.

De aanwezigheid van het Cerithiiden-niveau (0,60 - 1,60 m) is nogal verrassend. Steeds wordt in de literatuur het Burdigalien als geheel marien omschreven, terwijl hier duidelijk euryhaliene invloeden aanwezig zijn. De fauna van dit niveau (o.a. de grote *Mytilus aquitanicus*) vertoont veel overeenkomst met het bovenste Aquitanien, b.v. in de ontsluiting Lariey (loc. 10). Het betreffende niveau komt niet voor in de profielbeschrijving van Poignant & Pujol (1978). Het hoogste door hen beschreven niveau komt ongeveer overeen met het niveau 1,60 m van het hier beschreven profiel.

Dezelfde auteurs beschrijven de bovengrens van de Burdigalien-afzettingen van de locatie "Lassime" (hier loc. 7), een punt op korte afstand langs dezelfde beek gelegen (stroomopwaarts). De Burdigalien-afzettingen zouden hier bestaan uit "Sable marin, consolidé par endroits avec lentilles fossilifères". Daarboven volgt een kleihoudende, glauconitische afzetting met *Megacardita jouanneti*, die al van Sallomacien-ouderdom is. Het niveau van 0,00 - 0,60 m in het hier beschreven profiel van Pont-Pourquey zou al een deel kunnen zijn van de door Poignant & Pujol genoemde bovenste Burdigalien-afzettingen, maar dit kon niet worden aangetoond. Het zou zeer zinvol zijn om in 1985 een deel van de tijd te besteden aan het zoeken naar ontsluitingen tussen Pont-Pourquey en Lassime, zodat wellicht het profiel kan worden gecompleteerd.

Hoewel het profiel van Pont-Pourquey op het eerste gezicht veel overeenkomst vertoont met dat van Coquillière (hier loc. 8) wijzen de verspreidingen van enkele molluskensoorten erop dat dit slechts schijnbaar is. Zo ontbreekt te Pont-Pourquey het niveau met *Turritella terebralis*, terwijl enkele soorten (*Linga columbella basteroti*, *Pitar subnitidula*) te Pont-Pourquey in het gehele profiel aanwezig zijn, maar te Coquillière alleen in het bovenste gedeelte. Het lijkt er derhalve op, dat het profiel van Coquillière stratigrafisch boven dat van Pont-Pourquey ligt. Nader onderzoek zal de juistheid van deze veronderstelling moeten staven.

Toegangsvoorwaarden: Het verhaal gaat, dat de ontsluiting Pont-Pourquey één van de locaties is, die door de gemeente Saucats worden beschermd tegen verzamelaars. In 1984 hebben wij hiervan echter niets gemerkt. Op de toegangplaats tot de ontsluiting bij de brug over de Ruisseau St. Jean-d'Etampes (of Saucats) bevindt zich een inmiddels weer verlaten huis in aanbouw, waar ook een kleine parkeergelegenheid is.

Literatuur: Daguin (1948, p. 47), Poignant & Pujol (1978, p. 657), Steurbaut (1981, p. 45), Vigneaux (1975, p. 143).

Loc. 7. Saucats, Lassime

Kaart 4, pag. 85

Ligging: kaartblad XV-37 Pessac, coördinaten: x = 365,75, y = 265,72.

Stratigrafie: Mioceen, Sallomacien, Falun de Salles.

Burdigalien, Falun de Pont-Pourquey (?).

Beschrijving: Stroomopwaarts van de bekende ontsluiting Pont-Pourquey ligt de even-

eens reeds zeer lang bekende "gisement" van Lassime (ook wel geschreven als La Sime). Op deze plaats bevinden zich schelphoudende niveau's van Sallomacien-ouderdom, alsmede het contact tussen afzettingen van het Burdigalien en het Sallomacien, gescheiden door een erosievlak.

De ontsluiting verkeert helaas in slechte toestand (sterk doorgraven), maar nader onderzoek ervan lijkt zinvol en belangwekkend, vooral het bovenste gedeelte van de Burdigalien-afzettingen ter plaatse. Wellicht kan hier een aansluiting worden gevonden met het profiel van Pont-Pourquey (zie pag. 87, 4e alinea)

Toegangsvoorwaarden: De locatie Lassime is beschermd door een hek rond de ontsluiting, dat kennelijk de bedoeling heeft verzamelaars te weren. Gezien de vele gegraven gaten wordt dit doel kennelijk niet bereikt. Terughoudendheid op deze plaats lijkt een goed advies. De mogelijkheid bestaat echter dat op de tegenoverliggende oever van de beek hetzelfde profiel ontsloten is.

Literatuur: Daguin (1948, p. 46), Poignant & Pujol (1978, p. 661, 663), Steurbaut (1981, p. 45).

Loc. 8. Saucats, Coquillière

Kaart 4, pag. 85

Ligging: kaartblad XV-37 Pessac, coördinaten: x = 367.500, y = 264.750.

Stratigrafie: Mioceen, Burdigalien, Falun de Pont-Pourquey.

Beschrijving: In de zomer van 1984 werd door ondergetekende, in samenwerking met de heren F.A.D. van Nieulande en J. Gunst het op deze plaats ontsloten profiel uitvoerig beschreven en opgemeten. Deze beschrijving volgt hieronder:

0,00 m is het hoogst ontsloten punt van de tertiaire afzettingen

- B 2 = 0,00 - 0,60 m beige-geel zand, matig grof, naar onder overgaand in matig fijn tot fijn; zeer veel verspreide schelpen (vooral Donax transversa en Mactra substriatella). Opvallende soorten: Linga columbella en Pitar subnitidula).
- B 1 = 0,55 - 1,40 m fijn geel zand, iets verkit; plaatselijk schelpen in dunne laagjes (vooral Donax transversa), weinig verspreide kleine schelpen. Opvallende soorten: Panopea meynardi in leefpositie, Vaginella sp.
- A 1 = 1,40 - 2,40 m idem, licht geelbruin. Opvallende soorten: zeer veel exemplaren van Vaginella sp.
- A 1 = 2,40 - 2,80 m bruin zand, licht verkit, sterk gebioturbeerd met graafgangen tot 3 cm Ø. Schelpen (vooral Donax transversa) geconcentreerd in kleine geultjes.
- A 2 = 2,80 - 3,10 m bruin zand met zeer veel grove schelpen. Opvallende soorten: Angulus aquitanicus, Callista erycinoides, grote exemplaren van Amussiopecten burdigalensis aan de basis.
- A 3 = 3,10 - 3,65 m grijs en bruin zand, afwisselend in lenzen en pockets. Veel relatief fijn schelpmateriaal (vooral Donax transversa), soms een lens steriel zand. Opvallende soorten: Turritella terebralis, naar onder in aantal toenemend.
- A 4 = 3,65 - 4,20 m grijs zand met veel schelpen, soms een steriele zandlens. Opvallende soorten: Mactra substriatella (bovenaan), talrijke grote Turritella terebralis (aan de basis echter meer kleine exemplaren).

beekniveau op 4,20 m

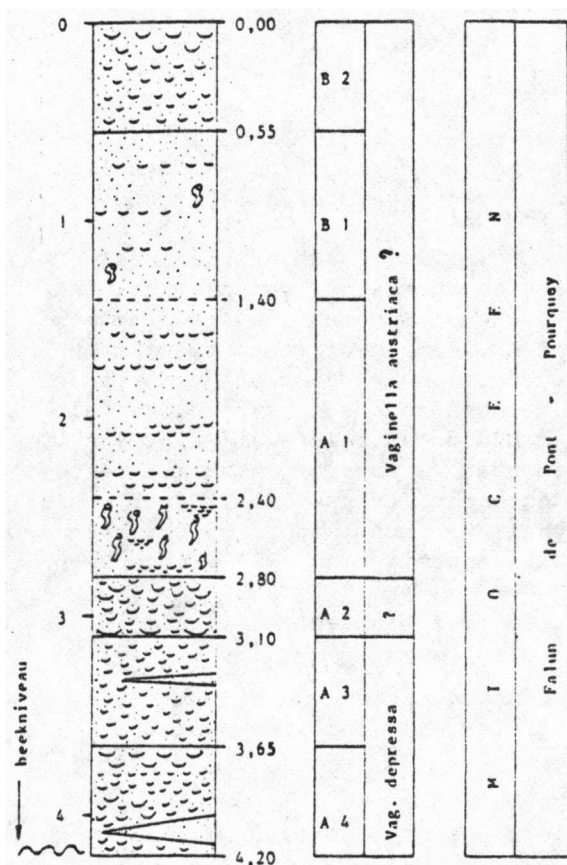
Dit profiel is schematisch weergegeven op pag. 89 .

De laagopeenvolging en de fossielinhoud vertonen gelijkenis met die te Pont-Pourquey, maar toch zijn er duidelijke verschillen, b.v. in het voor-

komen van de soorten Linga columbella basteroti en Pitar subnitidula. Deze komen te Pont-Pourquey in het gehele profiel voor, maar bij Coquillière alleen in de bovenste lagen. Dit zou er op kunnen wijzen, dat de sequentie van Coquillière stratigrafisch onder die van Pont-Pourquey behoort, maar nader onderzoek is noodzakelijk om dit aan te tonen.

Toegangsvoorwaarden: De ontsluiting bevindt zich kennelijk niet op privé-terrein. In 1984 maakten enkele bezoekende "gendarmes" geen bezwaar tegen onze aanwezigheid en wensten ons "courage" !

Literatuur: Voor zover mij bekend wordt deze vindplaats niet in de literatuur genoemd.

Schematisch overzicht van de ontsluiting Saucats, Coquillière, opgenomen 1984.

De nummers B 1-2 en A 1-4 zijn de gebruikte veld aanduidingen voor de verzamelde monsters.

Loc. 9. Saucats, Le Peloua (La Bourasse)

Kaart 4, pag. 85

Ligging: kaartblad XV-37 Pessac, coördinaten: x = 370.000, y = 265.685.

Stratigrafie: Mioceen, Burdigalien, Falun de Léognan.

Beschrijving: Deze klassieke vindplaats bevindt zich in een door verzamelaars volkomen doorwoeld bos, zodat het vrijwel onmogelijk is geworden nog een plaats te vinden waar ongestoord sediment aanwezig is. Desondanks is het mogelijk gebleken hier nog een fraaie collectie mollusken te verzamelen, waarbij vooral de enorme aantallen Turritella terebralis opvallend zijn. Ook andere grote soorten mollusken zijn gemakkelijk te vinden, evenals non-mollusken, zoals b.v. grote koralen.

In de directe omgeving van deze vindplaats bevinden zich ook andersoortige afzettingen, zoals het Falun de Saucats (Aquitanië). Het moet dan ook zoveel mogelijk worden vermeden om fossielen aan het oppervlak te verzamelen, omdat dan de kans op contaminatie zeer groot is. Dit

Falun de Saucats hebben wij nog niet in situ kunnen bemonsteren, zodat het aanbeveling verdient op deze plaats een klein booronderzoekje te doen.

Toegangsvoorwaarden: Le Peloua is één van de door de gemeente Saucats beschermde "gites", waar verzamelen niet zonder meer is toegestaan. Het is onbekend in hoeverre er tegen kleinschalig graafwerk bezwaar wordt gemaakt. Volgens verhalen van lokale verzamelaars zijn er ter plaatse hoge bekeuringen gevallen.

Literatuur: Poignant & Pujol (1978, p. 661), Daguin (1948, p. 49), Steurbaut (1981, p. 43).

Loc. 10. Saucats, Lariey

Kaart 4, pag. 85

Ligging: Kaartblad XV-37 Pessac, coördinaten: x = 369.650, y = 266.500.

Stratigrafie: Mioceen, Aquitanien supérieur, Faluns de Saucats.

Beschrijving: De bij Lariey (ook wel: L'Ariey, of onjuist Larieg) ontsloten afzettingen vormen onderdeel van het stratotype van het Aquitanien, dat ligt tussen de Moulin de Bernachon (hier loc. 11) en de Moulin de l'Eglise, langs de Ruisseau St. Jean-d'Etampes.

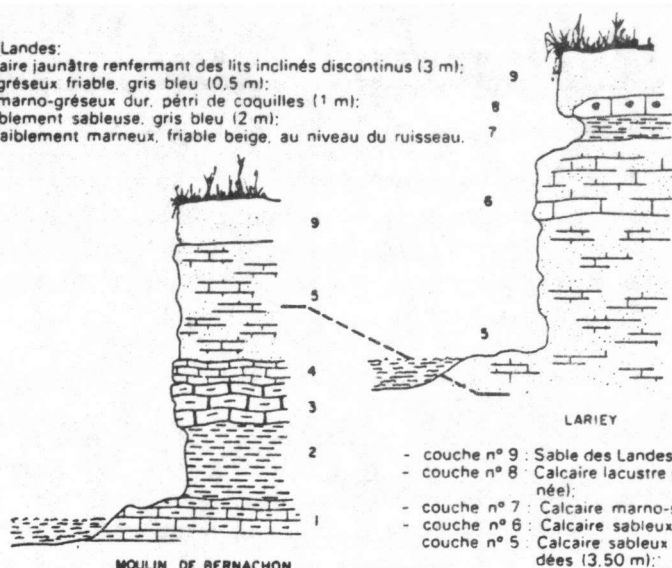
Ook hier is duidelijk de verwoestende invloed van verzamelaars merkbaar: het kost veel moeite om een indruk te verkrijgen van de ontsloten lagen en hun onderling verband. Door Vergneaux & Marks (1971) wordt een uitvoerige beschrijving gegeven van het Aquitanien-stratotype, waarvan te Lariey de laagnummers 5 t/m 7 voorkomen. Het is echter niet eenvoudig om de juiste laagdikte's vast te stellen. Geheel bovenaan het profiel valt op diverse plaatsen een lichtgekleurd zand op met vele exemplaren van Mytilus aquitanicus. Hierop (?) of hieronder (?) bevindt zich een mergeilig niveau met zoetwatermollusken (Planorbidae, Lymnaeidae). Lager op de helling is een dik niveau met een euryhalieene fauna aanwezig. Onderaan het profiel moet weer een brakwaterfauna aanwezig zijn, met erboven een zoetwaterkalk.

Deze gegevens wijzen erop dat het opnemen van een gedetailleerd profiel op deze plaats zeer zinvol zou zijn.

Toegangsvoorwaarden: Helaas schijnt ook Lariey één van de door de gemeente Saucats beschermde plaatsen te zijn, zodat uitvoerig onderzoek wellicht niet mogelijk zal zijn.

Literatuur: Moyes (1966, p. 100), Vigneaux & Marks (1971, p. 23), Daguin (1948, p. 49), Vigneaux (1975, p. 142: het hier gegeven profiel is duidelijk incompleet !), Steurbaut (1981, p. 44).

- couche n° 9 : Sable des Landes;
- couche n° 5 : Sable calcaire jaunâtre renfermant des lits inclinés discontinus (3 m);
- couche n° 4 : Calcaire gréseux friable, gris bleu (0,5 m);
- couche n° 3 : Calcaire marno-gréseux dur, pétri de coquilles (1 m);
- couche n° 2 : Argile faiblement sableuse, gris bleu (2 m);
- couche n° 1 : Calcaire faiblement marneux, friable beige, au niveau du ruisseau.

Correlatie van de secties te Saucats - Lariey en Moulin de Bernachon (uit Vigneaux, 1975).

- couche n° 9 : Sable des Landes;
- couche n° 8 : Calcaire lacustre gris à Planorbes et Lymnées (épaisseur non déterminée);
- couche n° 7 : Calcaire marno-sableux friable, jaune à Potamides (0,20 m);
- couche n° 6 : Calcaire sableux friable, jaune, coquillier (2 m);
- couche n° 5 : Calcaire sableux friable, renfermant des lentilles gréseuses consolidées (3,50 m);

Loc. 11. Saucats, Moulin de Bernachon

Kaart 4, pag. 85

=====

=====

Ligging: Kaartblad XV-37 Pessac, coördinaten: x = 370.075, y = 266.775.

Stratigrafie: Mioceen, Aquitanien inférieur, Faluns de Saucats.

Beschrijving: Ook deze locatie vormt een onderdeel van het stratotype van het Aquitanien. Hier zijn de niveau's 1 t/m 5 ontsloten (zie figuur onderaan p. 90). Het betreft hier hoofdzakelijk kleien en mergels waarin fauna's voorkomen met euryhaliene soorten (Cerithiidae etc.). De profielhoogte bedraagt 6 à 7 m. Wij kennen deze locatie (nog) niet uit eigen aanschouwing.

Toegangsvoorwaarden: onbekend, vermoedelijk privéterrein.

Literatuur: Poignant & Pujol (1976, p. 610), Vigneaux (1975, p. 141), Steurbaut (1981, p. 43).

Loc. 12. Labrède, Le Moras

Kaart 4, pag. 85

=====

=====

Ligging: kaartblad XV-37 Pessac, coördinaten: x = 369.675, y = 269.050.

Stratigrafie: Mioceen, Burdigalien.

Beschrijving: In 1984 werd Le Moras tijdens een bliksembezoek oppervlakkig bekeken. Er zijn diverse ontsluitingen aanwezig langs de beek, waar vele verzamelaars hun sporen hebben nagelaten. Welke niveau's precies aanwezig zijn kon echter niet worden vastgesteld, maar het is duidelijk dat hier goed geconserveerde mariene fauna's aanwezig zijn. Nader onderzoek duidelijk gewenst.

Toegangsvoorwaarden: kennelijk geen privéterrein, overigens onbekend.

Literatuur: Steurbaut (1981, p. 26).

Loc. 13. Labrède, weg naar St. Morillon

Kaart 4, pag. 85

=====

=====

Ligging: kaartblad XV-37 Pessac, coördinaten: x = 373.100, y = 267.065.

Stratigrafie: Mioceen, Aquitanien inférieur, Faluns de Saucats.

Beschrijving: Poignant & Pujol (1976, p. 609), Steurbaut (1981, p. 27) geven van deze locatie wel zeer beknopte beschrijvingen, waaruit niet kan worden afgeleid om welk soort ontsluiting het hier gaat. Steurbaut spreekt van geel middelmatig zand met goed bewaarde mollusken en andere fossielen. Het ontsloten profiel zou overeenkomen met het onderste gedeelte van het Aquitanien stratotype.

Toegangsvoorwaarden: onbekend.

Literatuur: zie "beschrijving" hierboven.

Loc. 14. Léognan, Les Bougès

Kaart 5, p. 85

=====

=====

Ligging: kaartblad XV-37 Pessac, coördinaten: x = 365.850, y = 272.360.

Stratigrafie: Mioceen, Burdigalien, Falun de Léognan.

Beschrijving: Ook deze vindplaats hebben wij zelf nog niet gezien, maar uit gege-

Loc. 15. Martillac, Pas-de-Barreau

Kaart 5, pag. 92

Ligging: kaartblad XV-37 Pessac, coördinaten: x = 369.25, y = 271.25.

Stratigrafie: Mioceen, Burdigalien, Falun de Léognan.

Beschrijving (gegevens verzameld door ondergetekende en F.A.D. van Nieulande, 1984):

In de oever en de bedding van een kleine beek bevinden zich zandige, blauwgrijze mergels. De betreffende plaats is, zoals gewoonlijk in deze streek, sterk aangetast door verzamelaars. Het fossielhoudende niveau bevindt zich vanaf de beekbedding tot ongeveer 1,25 m daaronder, hetgeen inhoudt, dat er een gedeelte van de beekbedding door middel van een dijk moet worden drooggezet en uitgegraven.

In verband met de geringe beschikbare tijd werd door ons in 1984 een van de talrijke reeds aanwezige uitgravingen verder uitgebouwd tot een ontsluiting van ongeveer 2 m breedte en 1,50 m diepte. Een grotere ontsluiting is nauwelijks mogelijk vanwege de grote hoeveelheden toestromend water (er moet voortdurend "gehoosd" worden !), waardoor er ook nauwelijks mogelijkheden zijn om een goed inzicht te verkrijgen in de laagopeenvolging. Het meeste verzamelwerk moet zelf onder water plaats vinden.

Het interessantst is een niveau met talrijke grote exemplaren van Turritella terebralis en Protoma cathedralis. Het niveau met Turritella had in de uiteindelijk verkregen ontsluiting een merkwaardig scheve ligging, waardoor het aan één zijde boven het beekniveau kwam te liggen, met als resultaat dat daar het fossielmateriaal zeer slecht was geconserveerd. Op de Turritella-laag lag, aan de andere zijde van het gat, een niveau met dezelfde fauna, waarin echter alle grotere exemplaren ontbraken. Tussen beide bevond zich een scherpe grens. Onder en ten dele naast het niveau met Turritella werd een vrijwel steriele klei aangetroffen. Toch is het niet zo dat de Turritella-laag zeer scheef in het profiel ligt, want op diverse plaatsen langs de beek (zeker over 75 m) ligt de bedding vol met uitgegraven Turritella's, zodat dit niveau overal aanwezig moet zijn. Vermoedelijk verloopt het golvend door het profiel.

Twee dagen werden besteed aan het verzamelen van zeefresidu's, waarbij het niet mogelijk was om de beide schelphoudende niveau's consequent afzonderlijk te bemonsteren. De rijkdom van deze laag zou het op grotere schaal ontsluiten zeer zinvol maken, maar dat kan alleen met een graafmachine en een motorpomp. Een en ander vraagt veel voorbereiding. Er kunnen hier prachtige exemplaren van Melongena cornuta verzameld worden ! Om een indruk te geven van de soortrijkdom: de tijdens twee dagen apart verpakte grotere exemplaren bleken tot bijna honderd soorten te behoren.

Toegangsvoorwaarden: Het stukje beek met de ontsluitingen ligt kennelijk niet op privé-terrein en verzamelen wordt er kennelijk getolereerd. Dit houdt natuurlijk niet in dat men ongebreideld zijn gang kan gaan. Gegraven gaten in de beekbedding moeten achteraf weer worden gedicht en de beek moet kunnen doorstromen, uiteraard.

Dit is, vooral als er verzameld wordt, géén plaats voor kleine kinderen. De talrijke gaten in de bodem worden onzichtbaar bij troebel water en leveren dan verdrinkingsgevaar op, vooral omdat ze veelal gevuld zijn met modder.

Literatuur: Wij kennen van deze vindplaats geen vermelding in de literatuur.

Loc. 16. Martillac, Le Breyra

Kaart 5, pag. 92

Ligging: kaartblad XV-37 Pessac, coördinaten: x = 371.000, y = 272.200.

Stratigrafie: Mioceen, Aquitanien, Faluns de Saucats.

Beschrijving: In de wand van een kleine beek, nabij het kruispunt van de wegen D 214 en D 109, zijn afzettingen van het Aquitanien inférieur ontsloten. Precies op het kruispunt, nabij een duiker, werd het profiel opgenomen in 1984:

0,00 m is het hoogst ontsloten niveau

0,00 - 1,05 m bruingeel, iets kleiig zand met zeer veel harde tot zeer harde calciëconcreties in lagen. In de tussenliggende zandlaagjes af en toe een schelpje. Aan de basis soms schelpen in laagjes.

1,05 - 1,20 m geel, kleiig zand met veel schelpen (Lucinidae). Aan de basis oranjegeel en met fijner schelpmateriaal.

1,20 - 1,40 m blauwe, harde mergel met zeer veel slecht bewaarde schelpen (*Pirenella*).

1,40 - 2,00 m blauwgrijze mergel met verspreide, slecht bewaarde schelpen (*Neritina picta*) en verspreide, harde graafgangopvullingen tot 5 cm Ø.

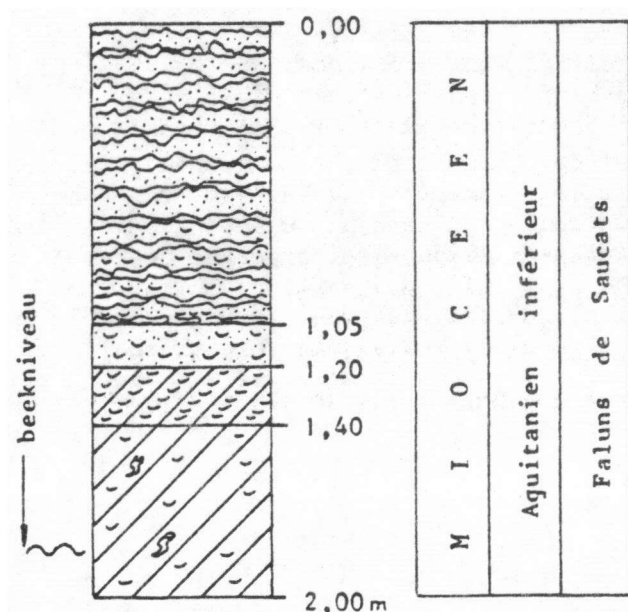
beekniveau op 1,80 m.

Ongeveer 75 m in zuidelijke richting, langs de D 109, bevindt zich op de blauwe mergel een niveau van ongeveer 0,30 m dikte, bestaande uit kleiig zand met zeer veel schelpen en koralen. Rijke fauna, met mariene en euryhaliene elementen, ten dele helaas nogal versleten.

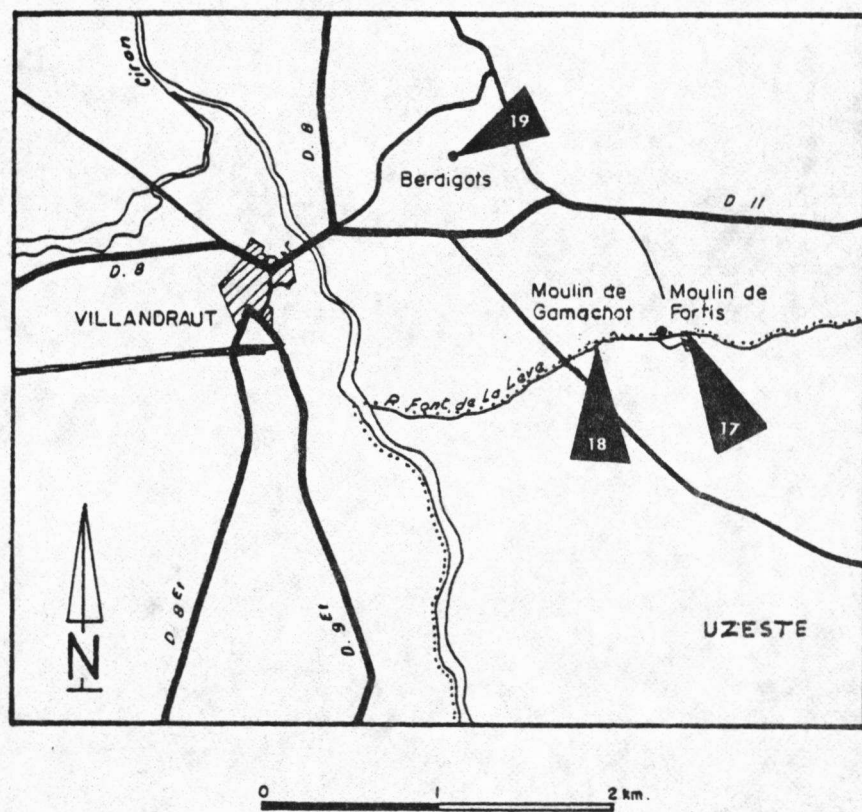
Om dit laatste niveau goed te kunnen zien dient in de beekwand een ontsluiting te worden gegraven.

Toegangsvoorwaarden: De ontsluiting bevindt zich op gemeente-terrein. Tijdens onze actie in 1984 kwam de burgemeester van Martillac kijken en hij maakte geen bezwaar, wellicht doordat er franse verzamelaars bij aanwezig waren, die hij persoonlijk kende. Deze verzamelaars overigens, gaven een schoolvoorbeeld van hoe met een gegraven ontsluiting achterlaat: van een uitgraving van zeker 2 x 3 m was na afloop geen spoor meer te zien ! Werken op deze wijze maakt dat ook volgende geologen welkom zullen zijn !

Literatuur: Voor zover mij bekend nog niet eerder vermeld.

Schema van het te Martillac, Le Breyrat, opgenomen profiel

Kaart 6.

Vindplaatsen te Uzeste en Villandraut

- 17. Uzeste, Moulin de Fortis
- 18. Uzeste, Moulin de Gamachot
- 19. Villandraut, Les Berdigots.

(naar Moyes, 1966)

Loc. 17. Uzeste, Moulin de Fortis

Kaart 6, pag. 95

Ligging: kaartblad XVI-39 Bazas, coördinaten: $x = 388.75$, $y = 242.95$.

Stratigrafie: Mioceen, Aquinaniën supérieur, Falun de Bazas.

Beschrijving (naar Moyes, 1966, p. 90 ff): Deze vindplaats is bereikbaar door in Villandraut de weg (D 11) naar Bazas over ongeveer 1 km te volgen. Een verharde weg naar rechts richting Arroutgey inslaan. Daarvandaan leidt een veldweg direct naar de Moulin de Fortis. De vindplaats ligt stroomafwaarts van de molen op de rechteroever van de beek (Ruisseau du Font de la Lève), en stroomopwaarts bij een bron. De volgende sectie is aanwezig:

- laag 5: witachtige zoetwatermergel, dikte onbekend
- laag 4: witachtige mergel met *Potamides*, dikte onbekend
- laag 3: brokkelige, licht kleiige kalk met koralen, grijs; dikte 2,50 m
- laag 2: brokkelige, zandige kalk, grijs, fossielhoudend, zichtbare dikte 0,60 m
- laag 1: (alleen zichtbaar bij de Moulin de Gamachot, loc. 18) zandige, geelachtige kalk.

Een tekening van het profiel is gegeven op pag. 96

Moyes noemt uit dit profiel een twintigtal molluskensoorten alsmede talrijke microfossielen.

Toegangsvoorwaarden: toestemming vragen voor een bezoek bij de bewoners van de molen.

Literatuur: Moyes (1966, p. 90).

Profiel ontsloten op loc. 17.
Uzeste, Moulin de Fortis.
(verkleind naar Moyes, 1966)

Loc. 18. Uzeste, Moulin de Gamachot

Kaart 6, pag. 95

Ligging: kaartblad XVI-39 Bazas, coördinaten: x = 386.5 y = 242.85.

Stratigrafie: Mioceen, Aquitanien supérieur, Falun de Bazas.

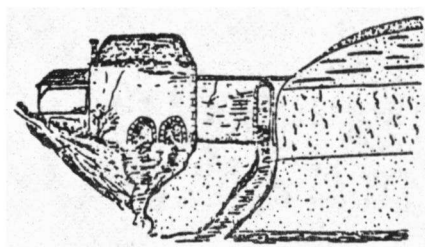
Beschrijving: Deze vindplaats is het gemakkelijkst te bereiken door vanuit Villandraut de D 110 te volgen richting Uzeste. Juist voor het dal van de Ruisseau du Font de la Lève leidt een niet verharde weg linksaf. Na korte afstand is het pad afgesloten door een ketting. Auto's kunnen niet naast het pad parkeren, vanwege de zeer losse zandbodem !

Het pad verder aflopend bereikt men de molen, die in 1981 in wederopbouw was. Vanaf de molen de beek naar rechts volgend ziet men aan de overzijde van de beek al snel het ontsloten profiel. Boven het beekniveau zijn hier drie verschillende lagen te zien: onderaan een ongeveer 0,60 m dikke laag blauwe, zandige mergel met zeer veel Linga columbella en andere soorten, ook koralen. Hierboven ligt een zandig, geelgekleurd niveau (laag 1 van Moyes ? Zie profiel p. 95), met een dikte van ongeveer 0,30 m waarin grote Turritella desmaresti voorkomt. Tenslotte ligt bovenaan een ten dele sterk overgroeid en met een travertijnachtige vorming bedekte laag grijsblauwe mergel met zeer veel koralen en mollusken (buitengewoon veel vermetiden !). De top hiervan was onzichtbaar. Het materiaal uit elk van de drie aanwezige niveau's is buitengewoon interessant !

Toegangsvoorwaarden: de locatie ligt duidelijk op privé-terrein, maar bij een tweetal bezoeken werd steeds niemand aanwezig getroffen. Het is zeer raadzaam

om te proberen toestemming voor betreding van het terrein te verkrijgen.

Literatuur: Dutertre (1921, p. 227), Moyes (1966), Steurbaut (1981, p. 46).

Croquis du moulin de Gamachot

Schets van de Moulin de Gamachot
(uit Dutertre, 1921, fig. 11).

Loc. 19a. Villandraut, Les Berdigots-1

Kaart 6, pag. 95

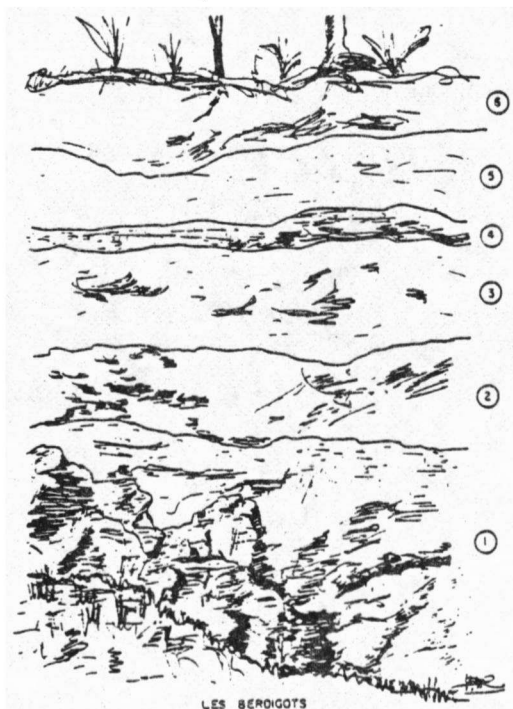
Ligging: kaartblad XVI-38 Langon, coördinaten: x = 385.430, y = 243.775.

Stratigrafie: Mioceen, Aquitanien supérieur, Falun de Bazas.

Beschrijving: Volgens Moyes (1966, p. 93) bereikt men deze vindplaats door vanaf de D 11 (Villandraut - Bazas) bij de brug van de Ciron de weg naar Ferny te nemen, die leidt naar Malarade. Deze volgend over ongeveer 800 m bereikt men het gehucht Berdigots (rechts). Op deze plaats bevindt zich een profiel met een hoogte van ongeveer 5 m, bestaande uit de volgende lagen:

- laag 6: zandige, gele kalk met oesters (0,50 m)
- laag 5: gele, iets kleihoudende kalk zonder fossielen (0,40 m)
- laag 4: gele, zandige kalk met oesters (0,50 m)
- laag 3: heldergele zandige kalk, brokkelig, met harde banken (1,00 m)
- laag 2: gele zandige kalk met oesters (0,50 m)
- laag 1: gele, zandige kalk, iets kleihoudend (zichtbaar over 2,00 m).

Een twintigtal molluskensoorten wordt van deze locatie genoemd, zonder vermelding van de laag; tevens vele microfossielen. Een tekening van het profiel is hier bijgevoegd.

Profiel ontsloten op loc. 19a.
Villandraut, Les Berdigots-1
(verkleind naar Moyes, 1966).

(wordt vervolgd op pagina 104 in het novembernummer)